

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до статей 221 та 255 Кодексу України про
адміністративні правопорушення щодо законодавчого врегулювання
питання про притягнення осіб до адміністративної відповідальності за
виготовлення та пропаганду георгіївської (гвардійської) стрічки»
*(реєстр. № 13672 від 21.08.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання щодо визначення уповноважених осіб, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення, та органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення за статтею 173-3 «Виготовлення та пропаганда георгіївської (гвардійської) стрічки» Кодексу України про адміністративні правопорушення, у контексті законопроекту (реєстр. № 13672 від 21.08.2025) (далі – законопроект). За результатами аналізу визначено ризики законопроекту.*

***Ключові слова:** георгіївська (гвардійська) стрічка, пропаганда, адміністративна відповідальність, символіка, правопорушення.*

I. Вступ. З огляду на триваючі безпекові виклики для України, особливої уваги потребує нормативно-правове регулювання порядку притягнення до адміністративної відповідальності за публічне використання символіки, що асоціюється з агресією проти України, зокрема – георгіївської (гвардійської) стрічки. У зв'язку з цим виникає необхідність чіткого визначення кола посадових осіб, уповноважених складати протоколи про адміністративні правопорушення, а також органів, уповноважених розглядати відповідні справи за статтею 173-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП).

Законодавча ініціатива спрямована на усунення прогалин у правозастосовній практиці та підвищення ефективності механізму притягнення до адміністративної відповідальності за використання, демонстрацію, носіння, виготовлення або поширення зазначеної символіки.

Метою законопроекту є нормативне визначення уповноважених осіб, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення, та органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 173-3 КУпАП.

Законопроектом передбачається внесення змін до статей 221 та 255 КУпАП щодо надання права уповноваженим посадовим особам органів Національної поліції України на складання протоколів про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 173-3 «Виготовлення та пропаганда георгіївської (гвардійської) стрічки» КУпАП, а також покладення обов'язку розглядати відповідні справи на районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (суддів).

З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити таке.

II. Основна частина. Назва статті 173-3 КУпАП не повною мірою відображає її зміст. Так, у назві зазначається лише про виготовлення та пропаганду георгіївської (гвардійської) стрічки, тоді як сама норма містить положення щодо публічного використання, демонстрації або носіння георгіївської (гвардійської) стрічки чи її зображення (частина перша), а також виготовлення або поширення георгіївської (гвардійської) стрічки чи її зображення (частина друга).

Крім того, застосування у назві статті терміна «пропаганда» щодо георгіївської (гвардійської) стрічки не є точним, адже насправді особа своїми діями пропагує не саму стрічку, а відповідні ідеї чи світоглядні настанови, які вона символізує.

Згідно з приміткою до статті 173-3 КУпАП «положення цієї статті не застосовуються у випадках, передбачених частиною третьою статті 4 Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» (далі – Закон). Згадана норма регламентує винятки із заборони щодо використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму. Важливо зауважити, що у примітці до статті 173-3 КУпАП відсутнє посилання на частину другу статті 4 Закону, яка встановлює випадки, на які не поширюється заборона виготовлення символіки комуністичного тоталітарного режиму, символіки націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режиму. Це означає, що такі дії, як виготовлення георгіївської (гвардійської) стрічки або її зображення, наприклад, із метою реставрації чи відновлення орденів і медалей, підпадають під ознаки адміністративного правопорушення, передбаченого частиною другою статті 173-3 КУпАП.

Враховуючи, що використання георгіївської (гвардійської) стрічки як символу певних ідей, пов'язаних із закликами до незаконної зміни або повалення конституційного ладу, а також посягань на територіальну цілісність України, не виключають можливості її використання окремими громадянами, які не мають жодних протиправних намірів (наприклад, ветеранами Другої світової війни), положення примітки потребують конкретизації та/або запровадження відповідних застережень для забезпечення рівноваги між загальнодержавними інтересами та дотриманням положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема в частині гарантій свободи вираження поглядів.

Положення законопроекту щодо набрання чинності не враховують приписів Конституційного Суду України, викладених у Рішенні від 15 квітня 2020 року № 2-р(П)/2020, де зазначено, що відповідно до принципу верховенства права важливо передбачити розумний часовий проміжок між офіційним оприлюдненням закону й набранням ним чинності.

III. Висновки. Задля удосконалення механізму усунення прогалин у правозастосовній практиці та підвищення ефективності механізму притягнення до адміністративної відповідальності за використання,

демонстрацію, носіння, виготовлення або поширення георгіївської (гвардійської) стрічки законопроект потребує комплексного доопрацювання з урахуванням принципів правової визначеності, пропорційності й дотримання балансу між публічними інтересами та правами людини.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*